

Соловей І.Ю.,
курсант 1 курсу факультету
економіко-правової безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОБОВ'ЯЗОК ДЕРЖАВИ ІНФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯН: НА ПРИКЛАДІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТА АНТИДЕМОКРАТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ

Чи повинна влада інформувати населення про глобальні події? На сьогоднішній день і час це питання, на мою думку, риторичне. Звичайно, що відповідь повинна бути стверджувальною «ТАК!» «Тоді чому це не було зроблено, коли сталася найбільша техногенна катастрофа ХХ ст. у Радянському Союзі, аварія на ЧАЕС?» – запитаєте ви. Спробую пояснити, висловивши свою суб'єктивну думку.

26 квітня 1986 р. на четвертому енергоблоці Чорнобильської атомної станції стався потужний вибух. Наслідки найбільшої техногенної аварії ХХ ст. відчув не тільки український народ, а й вся північна півкуля земної планети.

Не забуваймо – 1986 рік – це рік коли наша держава (Україна) була республікою у складі Радянського Союзу. А в комуністичному Союзі панував авторитарний/тоталітарний державно-політичний режим. І політика цієї держави була спрямована на приховування інформації від населення. А інформація про аварію мала так чи інакше політичний, ідеологічний та економічний характер.

Перші повідомлення про аварію з'явилися у шведських засобах масової інформації, коли радіоактивна хмара докотилася і до них. А у нас повідомлення про катастрофу прозвучало тільки наприкінці третьої доби (!) після вибуху, у програмі «Время» союзного центрального телебачення. А лише потім це було повторено ЗМІ в Україні! Незважаючи на проголошену гласність, Радянський Союз інформацію про аварію давав дуже скупо, намагаючись зменшити розмір трагедії. Вся інформація була під контролем ЦК Компартії України. З моменту аварії в СРСР існувало два види інформації: урізана - для масового загалу; і негативна - для фахівців.

Через заборонну політику держави у 1986 році були засекречені відомості про справжні причини вибуху на ЧАЕС, про радіаційний фон, про склад суміші, який був викинутий у повітря, про характер руйну-

вань, про ступінь враження людей, опромінення кількості людей, військових. Інформація приховувалась не тільки від населення, а й від самих працівників ЧАЕС.

Для чого було це все засекречувати? Адже це загрожує непередбаченими наслідками. А своєчасне врахування негативного досвіду є гарантією неповторення подібного у майбутньому. Тож для чого існував такий режим таємничості?

- Для уникнення паніки.

- Для того, щоб не підривати авторитет науки про атомну енергетику, як «пріоритет галузі».

Станом на 06.05.1986р. народу ще не повідомили найголовніше: що трапилось; що робити для збереження здоров'я і життя; які санітарно-гігієнічні умови проживання і харчування людей.

Непроінформовані люди вийшли на першотравневу демонстрацію, беручи зі собою малих дітей. А тоді так палило спекотне згубне радіаційне сонце! Відсутність інформації народ заповняв здогадками, різними плітками, чутками, які саме і породжували ПАНІКУ, страх, тривогу, відчай та депресію.

Постраждалі від ЧАЕС не отримали чіткої інформації про вплив наслідків катастрофи на здоров'я. Це одна з основних причин соціально-психологічної напруги.

Радянські чиновники, на шкоду своїм громадянам, не розуміли, що нічого нема таємного, щоб не стало явним.

Захід звинуватив Радянський Союз у: приховуванні інформації; загрозі радіоактивності зі сходу всьому світу; визнав науково-технічну відсталість СРСР від капіталістичних країн.

На думку науковців, в результаті цієї аварії, в атмосферу було викинуто радіоактивних відходів в 90 раз більше, ніж при вибуху атомної бомби над Хіросімою. Отже, чорнобильська аварія відповідає великомасштабній ядерній війні!

Інформація від держави повинна бути правдивою, а дії влади відлагодженими і не суперечити одна одній, як у після аварійний період на ЧАЕС. Наприклад, після трагедії дія ЗМІ, з одного боку, була спрямована на применшення масштабів і наслідків аварії, а з другого – лунали заклики суворо дотримуватись засобів профілактики впливу радіації на організм і довкілля.

І тільки зі здобуттям Україною незалежності була знята секретність зі всіх чорнобильських документів.

А тепер розглянемо другий випадок техногенної аварії у Японії, де 12.03.2011р. після руйнівного землетрусу і цунамі сталася масштабна

аварія на АЕС «Фукусіма-1».

Ця аварія сталася у час науково-технічного та інформаційного прогресу у демократичній державі. Нам треба брати приклад від чиновників цієї країни, у яких на першому місці є здоров'я та життя людей. Ніякої брехні чи зменшення розмірів наслідків аварії. Все відкрито і чесно.

Дякуючи швидким засобам інформування населення, розміри втрат реально були менші, ніж могли би бути без інформації для людей. На відміну від нас, де трагедію використовують різні політичні партії, велика політика Японії відійшла в бік.

Японці вчинили по іншому. Вони не створювали ніяких служб для того, щоб інформувати світ і заповнювати інформаційний вакуум. Державні ЗМІ довірили інформувати світ іноземним колегам. А самі почали служити своєму народу. Вони зосередилися на тому, щоб задовольнити прагматичні потреби власного населення, а саме:

1. В середині країни інформація була оперативно донесена до населення.

2. В найкоротший термін людям повідомили про те, що відбувається і як діяти.

3. Система голосного оповіщення на вулицях - все працювало безвідмовно і оперативно!

І на кінець - повідомлення про надзвичайні природні катаклізми приходили всім на мобільні телефони. Все діяло максимально автоматично і не вимагало втручання людини.

Отже, зробимо підсумки.

Тоталітарна політика СРСР була спрямована на злочинне приховування інформації. Це призвело до викривленого уявлення населення про події і процес, що мали місце на ЧАЕС. І, як наслідок, падіння довіри до держави.

Влада зобов'язана правдиво і постійно інформувати населення і зберігати його довіру. Її рішення повинні спрямовуватись на його оборону здоров'я та життя. Влада та ЗМІ повинні працювати в унісон і забезпечувати мир і спокій в державі.

Такий порядок дій в екстренній надзвичайній ситуації був проведений керівництвом демократичної Японії.

А суспільство має право на повну інформацію, бо її приховування чи прикрашання викликає не лише протест чи недовіру до дій влади, а й невинуватий ризик для здоров'я та життя населення, яке теж має право на прийняття важливих рішень щодо себе, своєї родини та держави.